

Sp. zn.	1007/2015/VOP/PŠ	Vážený pan
Datum	29. září 2016	MUDr. L. K.
		XXXXX
		XXXXX

Vážený pane doktore,

dovoluji si Vás informovat, že jsem ukončila šetření Vašeho podnětu ze dne 12. února 2015 týkajícího se výkonu kolizního opatrovnictví Vaší nezletilé dcery Alice (narozené dne 2008) Městským úřadem Kuřim.

Poukázal jste na skutečnost, že v řízení o změnu výchovy, úpravu styku a určení bydliště nezletilé Alice (sp. zn. P 178/2011) ji Městský úřad Kuřim (dále také jako „dotčený úřad“) nezastupoval řádně, když v pozici kolizního opatrovníka nevyužil všech procesních práv, která mu náležela, konkrétně se neodvolal do rozhodnutí prvoinstančního soudu, přestože soud rozhodl v rozporu s úpravou, kterou prosazoval. V odvolacím řízení pak ponechal pouze na uvážení soudu, jak rozhodne.

Po provedeném šetření jsem dospěla k závěru, že Městský úřad Kuřim při výkonu kolizního opatrovnictví

- (1) **nepochybil, když nepodal odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně,**
- (2) **pochybil v odvolacím řízení, když u jednání nesdělil soudu jednoznačně, v jaké úpravě, jde-li o určení bydliště nezletilé, spatřuje její nejlepší zájem.**

Své závěry opírám o dokumenty, které jste předložil, a o vyjádření a přílohy (kopie ze spisové dokumentace Om 35/11), jež mi poskytl dotčený úřad. Níže uvádím argumenty, které odůvodňují moje závěry.

Výchozí situace

Z rozhodnutí soudu ze dne 17. října 2012¹ vyplynulo, že v řízení o úpravu poměrů dotčený úřad prosazoval, aby děti byly po dobu rozvodu i po rozvodu svěřeny do Vaší péče, neboť Alexandr opakovaně preferoval péči otce a současně chtěl bydlet se sestrou Alicí. Nicméně oba rodiče byli podle znaleckého posudku ze dne 23. 7. 2012 shledáni stejně výchovně způsobilí; Alice vyjadřovala dobrý vztah k oběma rodičům. V situaci, kdy oba rodiče požadovali obě děti do své výlučné péče, soud rozhodl o dalších poměrech dětí tak, že svěřil Alici do péče matky a Alexandra do péče otce. Svůj výrok odůvodnil tím, že rozdělením sourozenců nemusí a priori dojít k přerušení sourozenecké vazby. Matku soud hodnotil jako rodičovsky vyzrálou, když v zájmu dětí ustoupila otci a děti mu do rozhodnutí soudu ponechala v péči. V jednání otce naopak vysledoval jistou účelovost. Vzhledem k narušené komunikaci rodičů soud upravil také rozsah styku dětí s rodiči. Rodinná situace se postupně stabilizovala, styk probíhal podle soudního rozhodnutí.

---

¹ Řízení vedené u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. P 178/2011. Rozsudek nabyl právní moci dne 5. 12. 2012.

Ke změně došlo v souvislosti se záměrem matky přestěhovat se s dcerou do Vídně. Jelikož jste s přestěhováním nesouhlasil, nezbývalo matce než se obrátit na soud (podala návrh na nahrazení souhlasu otce s vycestováním a určení bydliště nezletilé).²

Vy jste se v té době domáhal změny úpravy rodičovské odpovědnosti k dceři a s poukazem na změnu poměrů žádal o její svěřeni do péče.

Výkon kolizního opatrovnickví v řízení před soudem prvního stupně

V předmětném soudním řízení Alice vypověděla, že se do Vídně stěhovat nechce, přála si zůstat s Vámi a bratrem. Dotčený úřad proto změnu bydliště a vycestování Alice nepodporoval, přiklonil se k zachování stávajících poměrů a navrhl návrh matky zamítnout. Poukázal přitom zejména na potřebu zachování sociálních vazeb mezi sourozenci.

Dotčený úřad však současně vyhodnotil, že není dán důvod pro změnu výchovného prostředí, matka je plně výchovně způsobilá, její péče o dceru je příkladná. Navrhl proto zamítnout Váš návrh na změnu výchovy.

Okresní soud Brno-venkov dne 13. 11. 2014 rozsudkem určil, že bydliště Alice je ve Spolkové republice Rakousko, na adrese XXXXX, čímž nahradil Váš souhlas s jejím vycestováním. Soud současně rozhodl o předběžné vykonatelnosti tohoto rozsudku. Shledal totiž, že přestěhování nezletilé do Rakouska, kde získá dobré sociální zázemí a možnost bilingvního vzdělávání, je v jejím zájmu. Nadto zůstane – v zájmu nezletilé – zachována podoba a frekvence styku s Vámi a bratrem a nedojde k narušení sourozeneckých vazeb.

Proti rozsudku jste se odvolal.

Dotčený úřad řešil svůj další postup v rámci supervize, neboť potřeboval vyhodnotit, zda se proti rozsudku odvolá. Výsledkem bylo rozhodnutí, že s ohledem na výchovně způsobilé prostředí matky, závěry psychologa Mgr. T.³ a závěry znaleckého posudku z roku 2012 odvolání podávat nebude. Dle přesvědčení dotčeného úřadu nebylo v zájmu nezletilé vedení dalších soudních jednání. Potřebovala, aby se situace co nejdříve zklidnila a stabilizovala.⁴

Obecně platí, že skutečnost, zda se odvolací řízení uskuteční, či nikoli, nelze ponechat pouze na vůli rodičů, jejichž zájmy mohou být v kolizi se zájmy zastupovaného dítěte. Úlohou kolizního opatrovníka je hájit výhradně zájmy dítěte, a to bez ohledu na to, zda jeho zájmy vyhovují či nevyhovují zájmům rodičů. Je proto povinen činit v zájmu dítěte úkony nezbytné k prosazení jeho zájmů - má možnost (a někdy také povinnost) podat proti rozhodnutí soudu odvolání. Činí tak v případech, kdy je přesvědčen, že vyhlášený rozsudek soudu není v zájmu dítěte.

V daném případě jsem však dospěla k závěru, že Městský úřad Kuřim nepochybil, když nepodal proti rozsudku soudu odvolání, neboť jeho postup nebyl opomenutím či

---

2 v červnu 2014

3 Sdělení ze dne 30. 10. 2014: „... Vyjádření dívky ohledně jejího přání ve vztahu k dalšímu bydlení (Viedeň x Kuřim x Mohelnice) považuji za nespolehlivá... Za validnější považuji její sdělení v rámci spontánní produkce, kdy mluví pozitivně o všech prostředích – Viedeň, Kuřim i Mohelnice – a není zjevná nějaká preference jednoho z prostředí... Z mého pohledu je potřebou dívky, aby se situace již uzavřela rozhodnutím nebo domluvou dospělých. ...“

4 interní zápis ze supervize ze dne 11. 12. 2014

projevem pasivity. Situaci aktivně řešil v rámci supervize a pro toto řešení se v zájmu nezletilé po zralé úvaze aktivně rozhodl.

Výkon kolizního opatrovnictví v odvolacím soudním řízení

Z protokolu o jednání před odvolacím soudem ze dne 3. 12. 2015⁵ plyne, že v záležitosti přestěhování Alice do Rakouska dotčený úřad navrhl potvrzení rozsudku soudu prvního stupně, tedy zamítnutí návrhu otce na změnu výchovy, současně však ponechal na uvážení soudu, jak rozhodne v záležitosti určení bydliště nezletilé.

Úkolem orgánu sociálně-právní ochrany dětí je, zejména pak v soudním řízení v pozici kolizního opatrovníka, poskytnout ochranu právům a nejlepším zájmům nezletilého dítěte,⁶ které samo náležitě svá práva a oprávněné zájmy chránit nemůže. Jsem přesvědčena, že pokud kolizní opatrovník aktivně neusiluje o naplnění nejlepšího zájmu dítěte, postrádá kolizní opatrovnictví svůj smysl.⁷ Ten může být naplněn pouze tehdy, sdělí-li opatrovník soudu jednoznačně, v jaké úpravě poměrů spatřuje nejlepší zájem dítěte.

Kolizní opatrovník je povinen soud informovat nejen o všech podstatných skutečnostech, jež by mohly mít vliv na rozhodování soudu o poměrech dítěte, ale měl by formulovat i své návrhy. Nejprve by tedy měl zjistit a ujasnit si, co je v oprávněném zájmu nezletilého dítěte, a ten pak v řízení aktivně prosazovat a chránit.⁸

V odvolacím soudním řízení se dotčený úřad jako kolizní opatrovník vyslovil jednoznačně v tom smyslu, že navrhuje zamítnout návrh otce na změnu výchovy, neboť nevidí důvod pro změnu výchovného prostředí, k péči matky o dceru nemá výhrady. Pokud jde o sourozenecký kontakt, sdělil soudu, že považuje za dostatečné a v zájmu dětí, budou-li se vídat o víkendy (jak již je upraveno soudním rozhodnutím). Přitom však dotčený úřad ponechal na uvážení soudu, jak rozhodne v záležitosti určení bydliště nezletilé Alice. Vysvětlení, které mi dotčený úřad poskytl, že není a nebylo podstatné, zda Alice žije s matkou v České republice či v Rakousku, ale zda jí rodiče poskytnou láskyplné prostředí a podmínky pro zdravý vývoj, nepovažuji za dostatečné. Ačkoliv obsahově s vyjádřením dotčeného úřadu naprosto souhlasím, jsem toho názoru, že **měl zaujmout jednoznačné stanovisko a výslovně se vyjádřit i pokud jde o určení bydliště nezletilé**. Navíc za situace, kdy pro to měl dostatek informací⁹ a zcela jasně se vyjádřil pro setrvání nezletilé v péči matky.

---

5 sp. zn. 13 Co 79/2015.

6 Sdělení č. 104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte, čl. 3 uvádí, že zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.

7 Slovy usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2000, sp. zn. 30 Cdo 2113/2000, je kolizní opatrovník ustanoven do své funkce proto, aby nezletilé dítě aktivně zastupoval, v řízení hájil jeho zájmy. Je vybaven příslušnými právními a materiálními prostředky, které mu umožňují toto poslání realizovat a nebýt v řízení jen pasivním subjektem.

8 Z důvodové zprávy k zákonu č. 89/2012 Sb., občanskému zákoníku: „Vzhledem ke specifickému postavení kolizního opatrovníka je naprosto nezbytné, aby jednal za dítě se znalostí věci, okolností, názorů, stanovisek atd., jinak řečeno, tento opatrovník nemá jen obecně při svém jednání brát zřetel na zájem dítěte, ale je povinen nejprve zjistit, co ve skutečnosti zájem dítěte je, jak nejlépe by bylo možné zájem dítěte naplnit.“

9 Sdělení Mgr. T. ze dne 30. 10. 2014 a zprávy Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí o prošetření poměrů u matky v Rakousku ze dne 16. 7. 2015 a 25. 11. 2015 (včetně příloh).

Dovoluji si uzavřít, že dotčený úřad nepochybil, když jako kolizní opatrovník nezletilé v odvolacím soudním řízení navrhl zamítnout Váš návrh na změnu výchovy. Za dílčí pochybení však považuji, že nesdělil soudu svůj návrh ohledně určení jejího bydliště a řádně ho neodůvodnil (tj. rozhodnutí ponechal na uvážení soudu).

S ohledem na skutečnost, že v tomto konkrétním případě již není možné dosáhnout nápravy, **rozhodla jsem se šetření ukončit.**¹⁰ Na dotčený úřad však apeluji, aby do budoucna vykonával kolizní opatrovnictví v souladu s výše uvedeným.

Vážený pane doktore, předmětné šetření bylo velmi úzce zaměřené. Máte-li výhrady k aktuální práci Městského úřadu Kuřim, doporučuji Vám podat nejprve stížnost tajemnici úřadu a vyčkat na její odpověď. Nebudete-li s vyřízením své stížnosti spokojen, můžete se na mě znovu obrátit (v takovém případě bude založen nový spis).

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv

---

¹⁰ dle § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů